

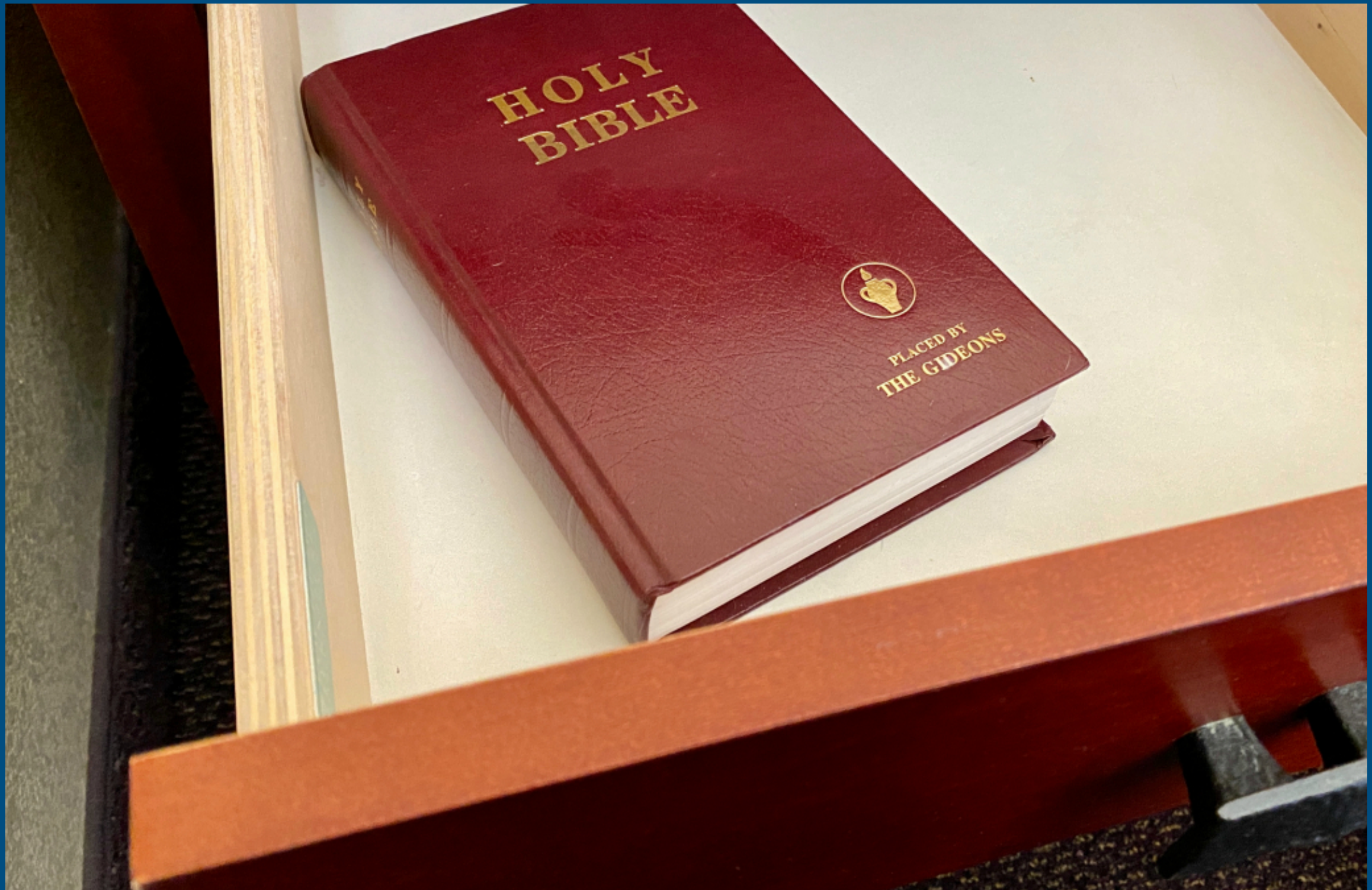
OLLI 572 Week 2

Biblical Manuscripts & Scripts

ca. 4th-6th c.

Finding your way in a
Gospel manuscript

What is a Bible?

Codex Amiatinus, 716 CE

**14 x 20 in, about as thick as wide, 75 lbs.
1030 leaves = 515 bifolia = 515 cows.**

PANDECT

the whole Bible in one volume

(very rare before the rise of the universities)

PANDECT = all-receiver, book containing everything.

Originally applied to the Digest of Justinian,
the comprehensive compilation of Roman law.

Codex Sinaiticus: 4th c. MS of the whole Greek Bible (Septuagint + New Testament)

Possibly written
at Rome.

Now split among
St. Catherine's Mt. Sinai,
British Library, Leipzig
University, and St.
Petersburg.

ΛΕΓΟΝΤΕΣ ΟΦΕΛΟΝ
ΑΠΕΘΑΝΟΜΕΝ ΤΗ
ΑΠΩΛΕΙΑ ΤΩΝ ΑΛΛΟ-
ΦΩΝ ΗΜΩΝ ΕΝ ΑΝ-
ΤΙΚΥ ΚΑΙ ΤΗ ΑΓΙΑΝΗ
ΓΑΓΕΤΑΙ ΤΗΝ ΣΥΝΑ-
ΓΩΓΗΝ ΚΥΕΙΣΤΗΝ
ΡΗΜΟΝ ΤΑΥΤΗΝ Α-
ΠΟΚΤΙΝΑΙ ΗΜΑΣ ΚΑΙ
ΤΑΤΗΝ ΗΜΩΝ ΚΑΙ
ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΗΓΑΓΕΤΑΙ
ΗΜΑΣ ΕΣΤΙΝ ΤΟΥ
ΠΑΡΑΓΕΝΕΣΘΑΙ ΕΙ-
ΤΟΤΟΝ ΤΟΝ ΤΟΝ Η-
ΡΟΝ ΤΟΥ ΤΟΝ ΤΟΝ Η-
ΟΥΣ ΕΙΡΕΤΑΙ ΟΥΔΕ
ΣΥΚΑΙ ΟΥΔ ΕΑΜΠΕ-
ΟΥΔΕΡΟ ΟΙΟΥΔΕΥ
ΔΩΡΕΣΤΙΝ ΠΙΕΙΝ
ΚΑΙ ΗΛΘΕΝ ΜΩΥΣ Η-
ΚΑΙ ΑΛΡΩΝ ΑΠΟ
ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΤΗΣ
ΝΑΓΩΓΗΣ ΕΠΙ ΤΗΝ
ΘΥΡΑΝ ΤΗΣ ΣΚΗΝΗΣ
ΤΟΥ ΜΑΡΤΥΡΙΟΥ ΟΙ
ΕΠΕΣΑΝ ΕΠΙ ΤΟ
ΣΩΤΟΝ ΚΑΙ ΩΦΟΝ
ΗΔΟΣ ΑΚΥΤΡΟΣ ΑΥ-
ΤΟΥΣ ΚΑΙ ΕΛΑΛΗΝ
ΚΣ ΠΡΟΣ ΜΩΥΣΗΝ
ΛΕΓΩΝ ΑΛΛΕ ΤΗΝ
ΡΑΒΔΟΝ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗ-
ΣΙΑΣΟΝ ΤΗΣ ΣΥΝΑ-
ΓΗΣ ΣΥ ΚΑΙ ΑΛΡΩΝ
ΟΛΛΕΛΦΟΙ ΣΟΥ ΚΑΙ
ΑΛΛΗΣΑΤΕ ΠΡΟΣ ΤΗ
ΠΕΤΡΑΝ ΕΝΑΝΤΙΟΝ
ΑΥΤΩΝ ΚΑΙ ΔΩΣΕΙ
ΤΑΥΤΑ ΤΑΥΤΗΣ ΚΑΙ
ΣΟΙΣ ΕΤΑΙΡΟΙΣ
ΔΩΡΕΚΤΗΣ ΠΕΤΡΑ
ΚΑΙ ΤΟΤΕ ΙΤΑΙ ΤΗΝ
ΣΥΝΑΓΩΓΗΝ ΚΑΙ ΤΑ
ΚΤΗΝ ΗΛΥΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΛΑΒΕΝ ΜΩΥΣΗ
ΤΗΝ ΡΑΒΔΟΝ ΤΗΝ
ΑΠΕΝΑΝΤΙΚΥ ΚΑ-
ΘΑΣΥΝΕΤΑΣΕΝ ΚΣ

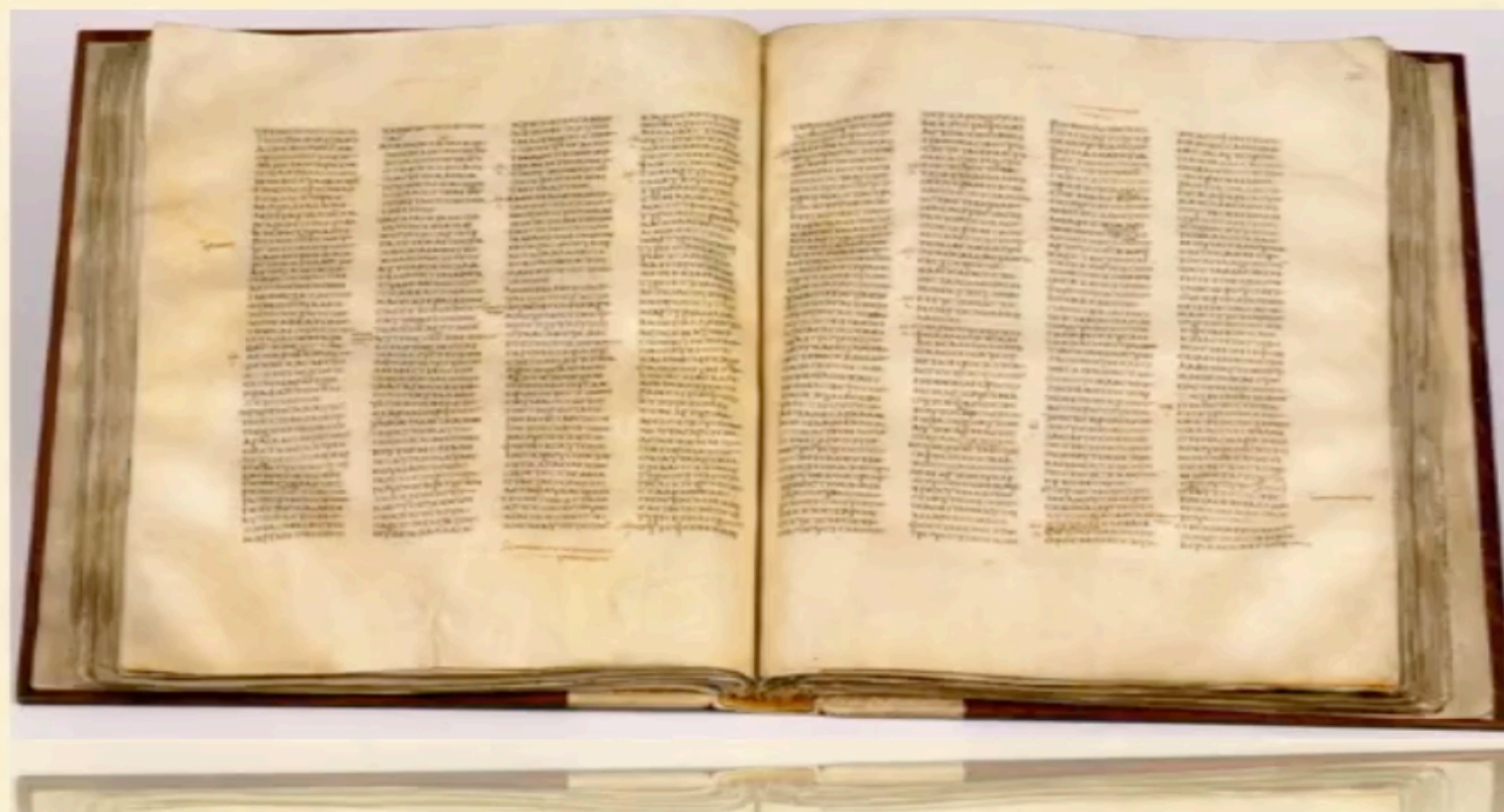
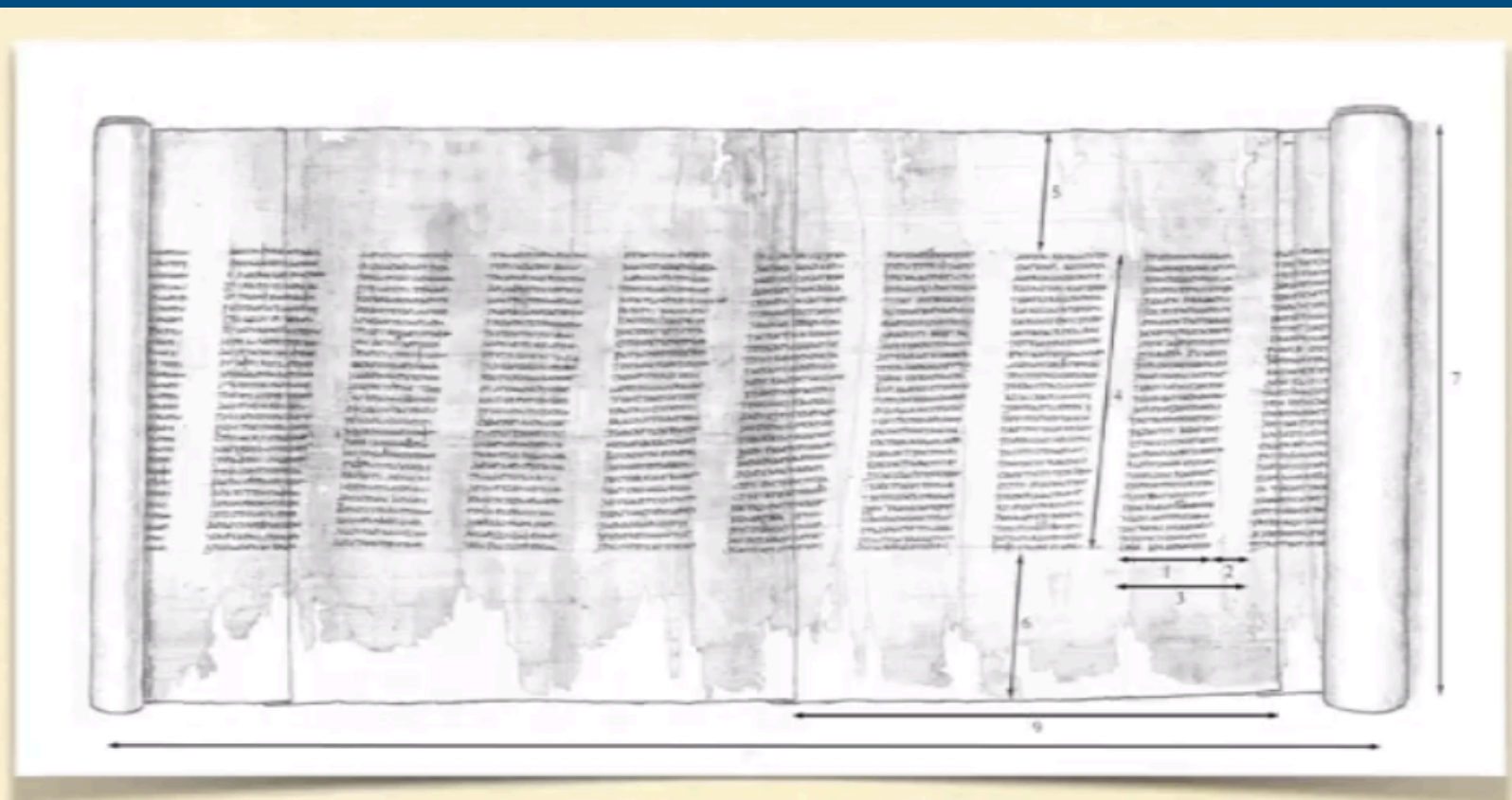
ΚΑΙ ΕΞΕΚΚΛΗΣΙΑ
ΜΩΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΛ-
ΡΩΝ ΤΗΝ ΣΥΝΑ-
ΓΗΝ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΤΗ
ΠΕΤΡΑ ΚΑΙ ΕΠΙ ΤΗ
ΠΡΟΣ ΑΥΤΟΥΣ ΑΚΟΙ-
ΕΧΕΜΟΙ ΟΙ ΑΠΟΙ-
ΜΗ ΕΚ ΤΗΣ ΠΕΤΡΑ
ΤΑΥΤΗΣ ΕΣΤΙΝ ΜΩ-
ΥΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΡΑ-
ΜΩΥΣΗΣ ΤΗΝ ΧΙ-
ΡΑΛΥΤΟΥ ΕΤΑΤΑΣΕ
ΤΗΝ ΠΕΤΡΑΝ ΡΑΒΔΟ-
ΚΑΙ ΕΣΗΛΘΕΝ ΥΔΩΡ
ΤΙΟΛΥ ΚΑΙ ΕΠΙΕΝΗ
ΣΥΝΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΤΑ
ΚΤΗΝ ΗΛΥΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΕΝ ΚΣ ΠΡΟΣ
ΜΩΥΣΗΝ ΚΑΙ ΑΛΡΩΝ
ΟΤΙ ΟΥΚ ΕΠΙΣΤΕΥ-
ΣΑΤΕ ΑΓΙΑΣ ΜΕ-
ΝΑΝΤΙΟΝ ΥΙΩΝ ΡΑ-
ΔΙ ΑΥΤΟΥ ΟΥΚ ΕΙΔΕ-
ΣΕΤΕ ΥΜΕΙΣ ΕΙΣ ΤΗ
ΣΥΝΑΓΩΓΗΝ ΤΑΥ-
ΤΗΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΗΝ
ΗΝ ΔΕΛΩ ΚΑΛΥΤΕ
ΤΟΥΤΟ ΤΟ ΔΩΡΑΝ
ΤΙΛΟΓΙΑΣΟΤΕΛΕΙ
ΔΟΡΗΘΕΝ ΑΝΟΙΓ-
ΟΝ ΤΗΝ ΕΝΑΝΤΙΟΝ
ΚΑΙ ΗΓΙΑΣΟΝ ΤΑ
ΤΟΙΣ ΚΣ
ΚΑΙ ΑΠΕΣΤΙΛΕΝ ΜΩ-
ΥΣΗΣ ΑΓΓΕΛΟΥΣ ΚΣ
ΚΑΛΗΣ ΠΡΟΣΒΑΙ-
ΛΕ ΔΕ ΔΩΜΛΕΓΩ
ΤΑ ΔΕ ΛΕΓΕΙ ΟΛΛΑ
ΦΟΙΣΟΙ ΗΝ ΑΣΘΕ-
ΠΙΣΤΗ ΠΑΝΤΑΙΟΝ
ΜΟΧΛΟΝ ΤΟΝ ΕΥΡ-
ΤΑ ΗΜΑΣ ΚΑΙ ΚΑΤΕ-
ΒΗΣΑΝ ΟΙ ΠΑΤΕΡΕΣ
ΜΩΝ ΕΙΣ ΑΓΥΠΤΟΝ
ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΗΣΑ-
ΜΕΝ ΕΝ ΑΓΥΠΤΟ
ΗΜΕΡΑΣ ΠΛΕΙΟΥΣ
ΕΚΑΚΩΣΑΝ ΗΜΑΣ

ΟΙ ΑΓΥΠΤΙΟΙ ΚΑΙ ΤΑ
ΠΑΤΕΡΑΣ ΗΜΩΝ ΚΑΙ
ΑΝΕΚΟΙ ΗΣΑΜΕΝ ΠΡΟΣ
ΚΝ ΚΑΙ ΕΙΣ ΗΚΟΥΣ
ΚΣ ΤΗΣ ΦΩΝΗΣ
ΜΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕ-
ΛΑΣΑΓΓΕΛΟΝ ΕΣΗ-
ΓΑΓΕΝ ΗΜΑΣ ΕΣΤΙΝ
ΤΥΠΤΟΥ ΚΑΙ ΝΥΝ Ε-
ΚΑΘΙΣΑΜΕΝ ΕΝ ΚΑ-
ΛΗΣ ΤΙΟΛΕΙ ΕΚ ΜΕ-
ΡΟΥΣ ΤΩΝ ΟΡΙΩΝ
ΣΟΥ ΠΑΡΕΧΕΥΣΟΜΕ-
ΘΑ ΔΙΑ ΤΗΣ ΓΗΣ ΣΟΥ
ΟΥΔΙ ΕΛΕΥΣΟΜΕΘΑ
ΔΙΑ ΤΡΩΝ ΟΥΔΕ ΔΙ-
ΑΜΠΕΛΩΝΩΝ ΟΥ
ΔΕ ΠΙΟΜΕΘΑ ΔΩΡ
ΕΚ ΑΛΛΟΟΥΣ ΟΥ Ο-
ΔΩΒΑΣΙΑΙ ΚΗ ΠΟ-
ΡΕΥΣΟΜΕΘΑ ΟΥΚ Ε-
ΚΛΙΝΟΥΜΕΝ ΑΕΣΙ-
ΛΟΥΔΕ ΧΡΙΣΤΕΡΧΕ-
ΩΣΑΝ ΠΑΡΕΛΘΩ
ΜΕΝΤΑ ΟΡΙΑΣΟΥ
ΚΑΙ ΕΠΙΕΝ ΠΡΟΣ
ΤΟΝ ΟΥΔΙ ΕΛΕΥΣΗ-
ΔΙ ΕΜΟΙ ΕΙΔΕΜΗ
ΠΟΛΕΜΩ ΕΣΕΛΕΥ-
ΣΟΜΕΘΑ ΕΙΣ ΣΥΝΑ-
ΓΗΝ ΣΟΥ ΚΑΙ ΕΡ-
ΣΙΝ ΧΥΤΩ ΟΥΤΙ
ΙΣΤΑΡΑ ΤΟ ΟΡΟΣ
ΠΑΡΕΧΕΥΣΟΜΕΘΑ
ΕΑΝ ΛΕΤΟΥ ΔΑΙ-
ΣΟΥ ΤΩ ΜΕΝΕΙ-
ΤΕ ΚΑΙ ΤΑ ΚΤΗΝ ΗΜΩ
ΔΩΣΩΤΙ ΜΗΝ ΑΛ-
ΛΑ ΤΟΤΕ ΠΡΑΓΜΑΘΕ-
ΕΣΤΙΝ ΠΑΡΑ ΤΟ ΟΡΟΣ
ΠΑΡΕΛΕΥΣΟΜΕΘΑ
ΟΔΕ ΕΠΙΕΝ ΟΥΔΙ
ΛΕΥΣΑΙ ΕΜΟΙ
ΚΑΙ ΕΣΗΛΘΕΝ ΕΔΩΜ
ΕΙΣ ΣΥΝΑΝΤΗ ΣΙΝΑ
ΤΩ ΕΝΟΧΑΩ ΚΑΙ
ΚΑΙ ΕΝ ΧΙΡΙΣ ΧΥΡΑ
ΚΑΙ ΟΥΚ ΗΘΕΛΗ

ΕΔΩΜΛΟΥΝ ΑΥΤΟΝ
ΙΣΤΑΡΑ ΕΛΘΕΙΝ
ΑΤΩΝ ΟΡΙΩΝ
ΤΟΥ ΚΑΙ ΕΞΕΚΛΗ-
ΙΣΑΙ ΤΑΥΤΟΥ ΚΑΙ
ΑΠΗΡΑΝ ΕΚ ΚΑ-
ΚΑΙ ΠΑΡΕΓΕΝΟΝ
ΤΟ ΟΥΤΙ ΟΥΚ ΕΠΙ-
Η ΣΥΝΑΓΩΓΗ
ΚΑΙ ΕΠΙΕΝ ΚΣ ΠΡΟΣ
ΜΩΥΣΗΝ ΚΑΙ ΑΛΡΩΝ
ΡΩΝ ΕΝΩΡΤΩ-
ΡΕΙ ΕΠΙ ΤΩΝ ΟΡΙ-
ΩΝ ΕΔΩΜΛΕΓΩ
ΠΡΟΣΤΕΘΗΤΩ
ΑΡΩΝ ΠΡΟΣΤΟΝ
ΛΑΟΝ ΑΥΤΟΥ ΟΤΙ
ΜΗ ΕΙΣ ΕΛΘΗΤΕ
ΓΗΝ ΗΝ ΔΕΛΩ
ΤΟΙΣ ΥΙΟΙΣ ΚΣ
ΤΙ ΠΑΡΑ ΣΥΝΑ-
ΜΕ ΕΠΙ ΤΟΥ ΔΑ-
ΤΗΣ ΛΟΙΔΟΡΙΑΣ
ΛΑΒΕΤΟΝ ΑΛΡΩΝ
ΚΑΙ ΕΛΕΑΖΑ ΤΟΝ
ΥΙΟΝ ΑΥΤΟΥ ΚΑΙ
ΝΑΒΙΒΑΣΟΝ ΑΥ-
ΕΙΣΩΡΤΟ ΟΡΟΣ
ΕΝΑΝΤΙ ΠΑΧΟΝ
ΣΥΝΑΓΩΓΗΣ
ΑΥΣΟΝ ΤΑΡΩΝ
ΕΒΑΛΛΕΝ ΑΥΤΟΝ
ΕΝ ΔΥΣΟΝ ΕΒΑΛ-
ΤΟΝ ΥΙΟΝ ΑΥΤΟΥ
ΑΛΡΩΝ ΠΡΟΣΤΟΝ
ΑΠΟ ΟΛΝΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΟΙΗΣΕΝ
ΜΩΥΣΗΣ ΚΑΘΑ-
ΝΕΤΑΣΕΝ ΑΥΤΟΝ
ΚΑΙ ΑΝΕΚΙΒΑ-
ΑΥΤΟΝ ΕΙΣ ΤΩ
ΡΟΣ ΕΝΑΝΤΙΟΝ
ΕΣΣΥΝΑΓΩΓΗ
ΕΣΕΛΥΣΕΝ ΑΥΤΟΝ
ΤΑΤΜΑΤΙ ΑΥΤΟΥ
ΚΑΙ ΕΝ ΕΛΥΣΕΝ
ΤΑ ΕΛΕΑΖΑ ΤΟΝ
ΥΙΟΝ ΑΥΤΟΥ ΚΑΙ

Codex Sinaiticus layout compared to roll

Codex Sinaiticus (detail)

ΚΑΙ ΕΞΕΚΚΛΗΝΟΝ
ΜΩΥΣΗ ΚΑΙ ΑΛΛ
ΡΩΝ ΤΗΝ ΣΥΝΑΓ
ΓΗΝ ΑΓΕΝΑΝΤΙ
ΠΕΤΡΑ ΚΑΙ ΕΙΠ
ΠΡΟΣ ΑΥΤΟΥΣ ΑΚΟΥ
ΣΧΕΤΕ ΜΟΥ ΟΙ ΑΠΙΘ
ΜΗ ΕΚ ΤΗΣ ΠΕΤΡΑ
ΤΑΥΤΗΣ ΕΞΑΣΘΗΝ^{ΥΜΙΝ}
ΥΔΩΡ ΚΑΙ ΕΠΑΡ
ΜΩΥΣΗ ΕΣΤΗΝ ΧΙ
ΡΑ ΑΥΤΟΥ ΕΠΑΤΑΞΕ^{ΤΗ}
ΤΗΝ ΠΙΕΤΡΑΝ^{ΡΑΒΔΩΔΙ}
ΚΑΙ ΕΣΗΛΘΕΝ ΥΔΩΡ
ΠΟΛΥ ΚΑΙ ΕΠΙΕΝΗ
ΣΥΝΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΤΑ
ΚΤΗΝΗ ΑΥΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΙΠΕΝ ΚΣ ΠΡ
ΜΩΥΣΗ ΚΑΙ ΑΛΛ

ΟΙ ΑΙΓΥΠΤΙΟΙ ΚΑΙ Τ
ΠΑΤΕΡΑΣ ΗΜΩΝ ΚΑΙ
ΑΝΕΚΟΙ ΗΣΑΜΕΝ ΠΡ
ΚΝ ΚΑΙ ΕΙΕΗΚΟΥΣ
ΚΣ ΤΗΣ ΦΩΝΗΣ
ΜΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΤΙ
ΛΑΣ ΑΓΓΕΛΟΝ ΕΣΗ
ΓΑΓΕΝ ΗΜΑΣ ΕΣΑ
ΓΥΠΤΟΥ ΚΑΙ ΝΥΝ Ε^{ΕΣΜΕΝ}
ΚΑΘΙΣΑΜΕΝ ΕΝ ΚΑ
ΛΗΣΤΙΟΛΕΙ ΕΚ ΜΕ
ΡΟΥΣ ΤΩΝ ΟΡΙΩΝ
ΣΟΥ ΠΑΡΕΛΕΥΣΟΜΕ
ΘΑ ΔΙΑΤΗΣΓΗΣΣ
ΟΥ ΔΙΕΛΕΥΣΟΜΕΘΑ
ΔΙΑΓΡΕΨΟΜΕΝ ΟΥΔΕΔΙ
ΑΜΠΕΛΩΝΩΝ ΟΥ
ΔΕΠΙΟΜΕΘΑ ΥΔΩΡ
ΕΚ ΔΑΚΚΟΥΣ ΟΥΟ

Laudian Acts,
Bodleian
Library MS.
Laud Gr. 35

Late 6th/early
7th c, Sardinia?

CREDDERUNT
INQUIBUS
ET DIONYSIUS
ARIOPAGITA
ET MULIER
HONESTA
NOMINE
DAPHNIS
ET ALII
CUM EIS
POSTHAE CAUTE
EGRESSUS
PAULUS
AB ATHENIS
VENIT
IN CORINTHUM
ET INVENIENS
QUEN DAM
IUDAEUM
NOMINE
ACVLAM
PONTICUM
GENERE
QUINUPER

ΕΠΙΣΤΕΥΣΑΝ
ΕΝ ΟΙΣ
ΚΑΙ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
Ο ΑΡΙΟΠΑΓΙΤΗΣ
ΚΑΙ ΓΥΝΗ
ΤΙΜΙΑ
ΟΝΟΜΑΤΙ
ΔΑΦΝΙΣ
ΚΑΙ ΕΤΕΡΟΙ
ΣΥΝΑΥΤΟΙΣ
ΜΕΤΑ ΕΤΑΥΤΑ
ΧΩΡΙΘΕΙΣ
Ο ΠΑΥΛΟΣ
ΕΚ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ
ΗΛΘΕΝ
ΕΙΣ ΚΟΡΙΝΘΟΝ
ΚΑΙ ΕΥΡΩΝ
ΤΙΝΑ
ΙΟΥΔΑΙΟΝ
ΟΝΟΜΑΤΙ
ΑΚΥΛΑΝ
ΠΟΝΤΙΚΟΝ
ΤΩ ΓΕΝΕ
ΠΡΟΦΑΤΩ

VEN
ABI
ET
UXO
EUS
ETQU
PRAEC
CLAUD
DISC
OMN
IUDAE
AROMA
ACCESS
EOS
ETQUO
ERAT
MANEB
PUTEOS
ETOPERA
CRANTE
SCGNOF
ARTIS
DISPUTA
INSVNA

Laudian Acts, detail (Acts 17:34)

CREDIDERUNT
INQUIBUS
ET DIONYSIUS
ARISTARCHUS
ET MULIER
HONESTA
KLOMINE
DAMARIS
ET ALII
CUM MEIS
POSTHAEC AUTEM

ΕΠΙΣΤΕΥΣΑΝ
ΕΝ ΟΙΣ
ΚΑΙ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
Ο ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΣ
ΚΑΙ ΓΥΝΗ
ΤΙΜΙΑ
ΟΝΟΜΑΤΙ
ΔΑΜΑΡΙΣ
ΚΑΙ ΕΤΕΡΟΙ
ΣΥΝ ΑΥΤΟΙΣ
ΜΕΤΑΔΕ ΤΑΥΤΑ

Cambridge, Corpus Christi
College, MS 286,
The St. Augustine Gospels

Italy, 6th c.

Script: Uncial

Layout *per cola et commata*
("by clauses and pauses"),
Jerome's recommended
layout for ease of reading
and a feature *only* of
Vulgate manuscripts

74
usque in hodie
diem
Unde cum decem discipuli
abierant in Galilaeam
in monte ubi
constituerat illis
Iesus;
et uidentes eum
adorauerunt.
Quidam autem de
discipulis
et accedens illis
dixit
cens.
Data est enim tibi omnis
potestas in caelestibus
et in terra;
euntes ergo docete
omnes gentes.
Baptizantes eos
in nomine Patris
et Filii et Spiritus
Sancti.
Docentes eos
seruare omnia

quaecumque
manducauerim
vobis;
et ecce ego cum
sum omni die
usque ad consum
mationem sae
culi. Amen.

INCIPIT EUANGELIUM

SECUNDUM MATTHEUM

INCIPIT EUANGELIUM

SECUNDUM MARCUM

DO. GRATIAS

The St. Augustine Gospels detail:
Uncial main script, Rustic Capitals for explicit/incipit

ETUIDENTISEUM.
ADORAUERUNT.
QUIDAMAUTEMDUBI
TAUERUNT;
ETACCEDENSIBUSLO
CUTUSESTEISDI
CENS.
DATAESTOMNIBUSOMNIS
POTESTASINCAE
LOETINTERRA;
EUNTESERCOODOCE
TEOMNESGENTES.

INCIPIT EUANGELIUM

SECUNDUM MATTHEUM

INCIPIT EUANGELIUM

SECUNDUM MARCUM

~PAUSE~

Look at
scripts handout

St. Augustine Gospels at King Charles's coronation

St. Augustine Gospels

Luke portrait page
(more on that in a minute)

Decorative-organizational-wayfinding features of an early medieval Gospel book

1. Eusebian canon tables and section numbers

By Eusebius of Caesarea, died 339.

Canon tables: Charts of which passages in the gospels correspond with each other. Usually presented in an architectural setting at the beginning of a Gospel book.

Eusebian sections: numbering system for the Gospel passages that appear in the tables. In the West, used until the modern chapter and verse numbering system appeared in the 13th c. and 16th c. respectively. Section numbers appear next to the text throughout.

Canon tables and sections used in all the Christian traditions: Latin, Greek, Syriac, Armenian, Ethiopian, etc.

Eusebian Canon Tables in the Garima 2 Gospels, Ethiopia ca. 500

The Book of Kells, Iona ca. 800

One of the
canon tables

Eusebian Canon Tables: a cross-referencing system for the Gospels (Eusebius d. 339) (Carolingian MSS)

[illegible]

CANON · I · IN quo quattuor			
MAT	MAR	LUC	IOH
VIII	II	VII	X
XI	III	X	VI
XI	III	X	XII
XI	III	X	XIII
XI	III	X	XXVIII
XIII	V	XIII	XV
XXIII	XXVII	XVII	XVI
XXIII	XXVII	XXXIII	XVI
XXIII	XXVII	XLV	XVI
XX	XX	XXXVII	XXXVIII
XXVIII	XXVI	CXXI	CXX
XXVIII	XXVI	CXXI	CXI
XXVIII	XXVI	CXXI	XL
XXVIII	XXVI	CXXI	CXLIII
XXVIII	XXVI	CXXI	CXXVIII
XXVIII	XXVI	CXXI	CXXXI
CXXXIII	XXXVII	LXXXVII	CVIII
CXL · I	L	XXIII	LVIII
CXL · II	LI	XXI	XXXV
CXL · VII	LXIII	XCIII	XLVIII

Eusebian Canon Tables: late medieval Ethiopian, Armenian

[illegible]

The image shows a single page from a manuscript, characterized by its rich and complex decorative elements. At the top, a central arched medallion (shamshir) is filled with a repeating floral pattern in blue, green, and gold. This medallion is flanked by two large, stylized floral motifs in purple and red. Above the medallion, a central vase holds a bouquet of flowers, with two blue birds (parrots) perched on either side. The page is further embellished with numerous small illustrations, including birds (parrots, doves, and a crow), vases, and floral motifs. The text is written in a cursive script, likely Georgian, and is organized into columns and rows, possibly representing a calendar or a list of events. The overall style is characteristic of traditional Georgian manuscript illumination.

Decorative-organizational-wayfinding features of an early medieval Gospel book

2. Evangelist portraits

- Normally the evangelist seated, writing, often with his symbol. Matthew: winged man; Mark: lion; Luke: ox; John: eagle. Source: the “four living creatures” from Ezekiel and Revelation.
- Typologically/iconographically similar across many traditions and centuries, but stylistically different.

Evangelist Portrait (Luke)—St. Augustine Gospels, Italy, 6th c.

Mark Portraits: Garima 2 Gospels, Abba Garima Monastery, ca. 500, left, and Getty Museum, Ms. 102, early 16th c., right

Evangelist Portraits (Matthew, John), Irish Gospel Book of St. Gall, ca. 750

Evangelist Portraits—Lindisfarne Gospels, Northumbria ca. 700

Mark portrait
Getty Museum,
Ms. 125, 11th c.
Germany

Mark portrait
Getty Museum,
Ms. Ludwig II 3
12th c. Germany

The Reichenau Gospels, 11th c. Baltimore, Walters Art Museum MS W.7. Details from canon tables.

The Reichenau Gospels, 11th c. Baltimore, Walters Art Museum MS W.7. Details from canon tables.

Decorative-organizational-wayfinding features of an early medieval Gospel book

3. Decorated or otherwise prominent letters opening each Gospel

Matthew (double opening): **LIB**er generationis Jesu Christi filii David....
XPisti autem generatio sic erat (XP = chi rho = CH R, the first two letters of Christ in Greek.) Decorated letters may be **XPI**, the abbreviation for CHRISTI.

Mark: **IN**itium Evangelii Jesu Christi

Luke: **QU**oniam quidem

John: **IN P**rimordio erat Verbum

(continued next slide)

The
Lindisfarne
Gospels,
Northumbria
ca. 700

Liber page
("First
beginning" of
Matthew)

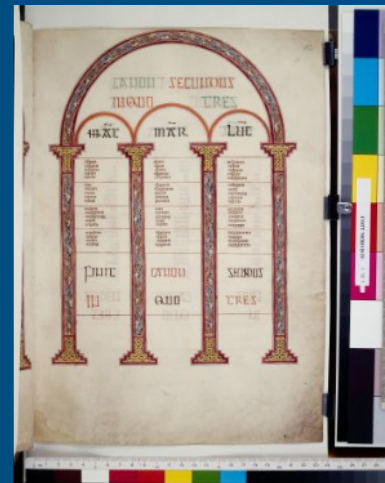
The
Lindisfarne
Gospels,
Northumbria
ca. 700

Chi-Rho page
("Second
beginning" of
Matthew)

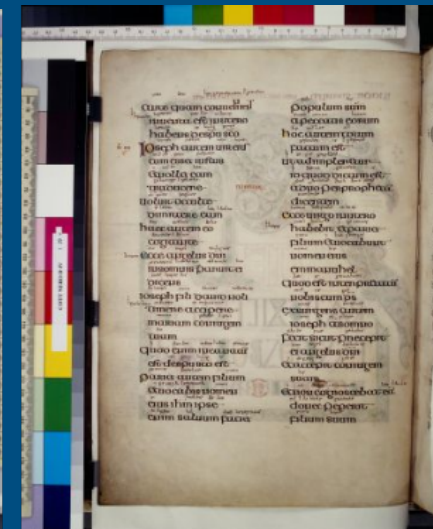

Thumbnail view of the Lindisfarne Gospels: carpet pages, canon tables, evangelist portraits, opening pages of Gospel texts.

(lots more
canon
tables)

The Book
of Kells, Iona
ca. 800

Liber page
("First
beginning" of
Matthew)

The Book
of Kells, Iona
ca. 800

Chi-Rho page
("Second
beginning" of
Matthew)

Stop and look at Gospel MSS online

(We'll talk about Kells a lot more next week.)